

ÅRSBERETNING 2002-2003

Foto: WWF-Canon / James W. Thorsell

MEGET LYKKES – MEN DER SKAL ENDNU MERE TIL

WWF opnår store resultater på verdensplan i disse år. I vores daglige kamp for at imødegå de mange trusler mod naturen og miljøet glemmer vi ofte helt at tænke over, hvor meget der trods alt lykkes. Men nogle gange er det vigtigt at løfte blikket og se på de resultater, vi har nået gennem årene.

Det giver glæde og entusiasme at se, hvad vi har opnået. Og følelsen af succes er et godt grundlag for den videre kamp mod alle de trusler, der stadig findes. For selvom resultaterne er mange, er truslerne ikke forsvundet. Der er meget langt igen, før vi kan sige, at vi har nået målet om en fremtid, hvor naturen og miljøet ikke længere er truet af menneskets aktiviteter.

BEVARELSE AF VERDENS SKOVE

Siden 1998 har WWF været med til at sikre beskyttelsen af 300.000 km² af verdens mest fantastiske skove i fredede naturområder, og vi arbejder i øjeblikket på at hjælpe en række regeringer med at frede endnu et areal af samme størrelsesorden. Det betyder, at vi allerede har opnået fredning af skove, der svarer til mere end seks gange Danmarks areal, og at vi formentlig inden for få år når op på det dobbelte.

BESKYTTELSE AF VERDENS VÅDOMRÅDER

Siden 1999 har WWF været med til at sikre beskyttelsen af 380.000 km² vådområder overalt i verden. Vådområder som de store flodsystemer, deltaer, søer og moser er nogle af de mest truede naturområder i verden, og samtidig hjemsted for et utal af arter af dyr og planter, som har svært ved at overleve, når vådområderne forsvinder eller ødelægges på grund af menneskelige aktiviteter. Det er på høje tid, at der gøres en meget større indsats for at beskytte dem.

Heldigvis er det lykkedes at overbevise en del af verdens regeringer om, at det er nødvendigt med en større indsats. Bl.a. er WWF sammen med Kinas regering i gang med at sikre fredningen af over 200 vådområder i Kina med et samlet areal, der er mere end 5 gange så stort som Danmark.

BESKYTTELSE AF HAVENES NATUR

Verdens have har hidtil ikke fået samme opmærksomhed som naturen på landjorden. Ideen om at lave fredede naturområder til havs er først i de senere år begyndt at slå an, men det har allerede vist sig, at fredede havområder er en formidabel idé. Ikke bare fordi de beskytter koralrev, mangrover,

tangskove og dybhavsområder med alle de arter, der er knyttet til dem. Men også fordi de giver plads til, at fisk kan vokse op og blive mange og store til glæde for de fiskersamfund, der lever omkring de fredede havområder. WWF har i de senere år været med til at sikre nye fredede havområder med et areal på 100.000 km².

DET SYNLIGE OG DET USYNLIGE

Arealet af fredede områder er en ting, der er let at måle. Og derfor er nye fredede områder et af de WWF-resultater, det er let at få øje på. Men der er mange andre resultater, som kan være sværere at få øje på, men som er mindst lige så vigtige.

Vi har f.eks. fået en række store, private virksomheder til at arbejde seriøst på at nedsætte deres udslip af drivhusgasser. Og vi har været med til at få så mange lande til at gå med i en global FN-aftale om at fjerne verdens farligste kemikalier, at aftalen formentlig snart kan træde i kraft. Det vil tage mange år, før vi kan måle de egentlige resultater i form af mindskede klimaforandringer og en natur, der er fri for farlige kemikalier. Men de første, vigtige skridt bliver taget i disse år.

MANGE BÆKKE SMÅ

WWF Danmark er med til at skabe disse globale resultater. På de følgende sider kan du læse om vores arbejde med at beskytte skovene på Borneo, med at bevare Afrikas regnskove og de menneskeaber, der lever i dem, med at beskytte Østersøen, med at bekæmpe klimaændringer og meget andet.

Der er tale om små, danske bidrag til de store, globale resultater. Men de små bidrag er fantastisk væsentlige, for uden dem var der slet ingen store resultater.

Derfor er vi også taknemmelige for den opbakning, vi får fra de tusindvis af danskere, som vælger at støtte vores arbejde. Opbakningen er grundlaget for, at vi også fremover kan bidrage til fremskridt for verdens natur og miljø. Og det er vi fast besluttede på, at vi vil.

Kim Carstensen
Generalsekretær

BERETNING – eksempler på aktiviteter og resultater i året 2002/2003

WWF Verdensnaturfondens regnskabsår dækker perioden 1. juli - 30. juni. De aktiviteter og resultater, vi har valgt at omtale i det følgende, har således fundet sted i perioden juli 2002 - juni 2003.

SKOV

WWF Danmark arbejder for WWF's globale mål om etablering af fredede områder i verdens truede og biologisk vigtigste skovregioner og om sikring af bæredygtig skovdrift overalt i verden.

Vi har i det forløbne år videreført arbejdet med to store projekter i Borneos skove – Kayan Mentarang i Indonesien og Ulu Padas i Malaysia. Begge projekter er i god fremdrift. De er finansieret af Danida og overvåges af WWF Danmarks udstationerede medarbejder på Borneo.

Med penge fra sponsorkampagnen Red Regnskoven har vi finansieret en del af WWF's lokale skovaktiviteter i Sydøstasien, bl.a. med henblik på etablering af projekter om bæredygtig skovdrift. Vi har fået tilsagn fra Danida om finansiering af et stort nyt skovprojekt i de biologisk enestående skove i den sydligste, fattige del af Laos.

I samarbejde med Care og Dansk Ornitologisk Forening har vi opnået finansiering fra Danida til at etablere en alliance, hvor organisationerne sammen vil udvikle nye metoder til gennemførelse af integrerede miljø- og udviklingsprojekter i Afrika. WWF Danmark gennemfører et større skovprojekt i Uganda som led i alliancen.

Vi har videreført arbejdet i WWF's Skov- og Handelsnetværk (WWF Skov 2000), som samler virksomheder i tømmerbranchen om at fremme anvendelsen og udbredelsen af bæredygtigt producerede træprodukter. I årets løb er det bl.a. lykkedes at gøre Danmark til et foregangsland mht. FSC-mærket papir og tryksager.

Som en del af arbejdet med at fremme FSC-mærket har vi udarbejdet oplysningsmaterialer til en kampagne, 'Træ uden Tømmermænd', for FSC-mærkede havemøbler. Kampagnen er blevet gennemført af en række virksomheder (COOP Danmark, JYSK, TRIP TRAP og TreeDimensions), som er medlemmer i WWF Danmarks Skov- og Handelsnetværk. FSC-mærkede havemøbler er som følge af vores aktiviteter i dette og tidligere år blevet stadigt mere udbredt på markedet.

Vi har sideløbende med vores FSC-aktiviteter deltaget i WWF's globale indsats for bekæmpelse af handelen med ulovligt tømmer. Bl.a. via presseaktiviteter og en række møder med miljøministeren, herunder et offentligt møde om emnet i samarbejde med Dagbladet Politiken, er det lykkedes at sikre en betydelig politisk opmærksomhed om emnet. Dette har ført til politiske initiativer på området over for nogle af de lande, hvor problemet er størst, bl.a. Indonesien og Rusland.

Sammen med WWF Rusland har vi gennemført en detaljeret undersøgelse af problemerne med ulovlig tømmerhugst i Rusland og danske virksomheders import af træ fra Rusland. I forlængelse heraf arbejder vi på et større projekt i samarbejde med bl.a. Skov- og Naturstyrelsen og tømmerfirmaet DLH om bekæmpelse af ulovlig tømmerhugst i Rusland.

Som en vigtig del i arbejdet for fremme af FSC-mærket og bekæmpelsen af ulovlig tømmerhugst har vi deltaget aktivt i styregruppen for udarbejdelsen af en dansk offentlig indkøbsvejledning for tropisk træ. Det er lykkedes at skabe opbakning fra både tømmerbranchen og miljøorganisationerne til et sæt fornuftige anbefalinger til offentlige indkøbere. Miljøvejledningen er allerede distribueret til de relevante parter.

HAV OG KYST

Vi arbejder for WWF's globale mål om bevarelse af naturen i verdens vigtigste havområder, bl.a. ved begrænsning af forurening og ved etablering af fredede havområder.

En stor del af vores aktiviteter omhandler arbejdet for bæredygtigt fiskeri, der skal medvirke til at beskytte livet i verdens have. Vi har i den forbindelse arbejdet aktivt for at påvirke EU's fiskerireform, som blev vedtaget i slutningen af 2002. Vores indsats hjalp bl.a. med til at sikre et stop for EU-støtte til udvidelser af den allerede for store EU-fiskerflåde. Efterfølgende har vi arbejdet for at påvirke den danske gennemførelse af fiskerireformen. I den forbindelse har vi bl.a. fået sæde i Fødevareministerens rådgivende udvalg på området, ligesom vi har været med til at få ministeren til at etablere et antal temagrupper til at diskutere fremtiden for dansk fiskeri. WWF Danmark blev inviteret til at deltage i alle disse temagrupper.

Med henblik på at bidrage til at nedsætte forureningen af Østersøen har vi i år påbegyndt et projekt i den russiske region Kaliningrad med fokus på to enestående naturområder, nemlig Nemunas-deltaet og Vishtnets-søen. Projektet vedrører miljøbeskyttelse samt opbygning af civilsamfund og demokrati. Det gennemføres i samarbejde med Danmarks Naturfredningsforening, og finansieres af Udenrigsministeriets Freds- og Stabilitetsfond.

KLIMAFORANDRINGER

Vi deltager aktivt i arbejdet i WWF's globale klimaprogram. I den forbindelse har vi videreført gennemførelsen af et Danida-finansieret klimaprojekt i samarbejde med organisationen Earthlife i Sydafrika, ligesom vi er i dialog med WWF-organisationer i Asien om muligheden for etablering af tilsvarende projekter.

I det forløbne år har vi kritiseret regeringens klimastrategi, som blev offentliggjort i februar 2003, bl.a. fordi den ikke bidrager til det nødvendige skift til vedvarende energikilder i energisektoren. Vi har i samme forbindelse etableret en dialog med Udenrigsministeriet, Miljøministeriet og Energistyrelsen om WWF's internationale kvalitetskrav til klimaprojekter, der gennemføres i ulandene eller i Central- og Østeuropa. Tilsvarende har vi etableret en dialog med førende danske virksomheder, der kan spille en rolle på området.

ARTER

Sammen med WWF Thailand gennemfører vi en CITES-kampagne i Danmark, de nordiske lande og Thailand, hvor det bl.a. er lykkedes at komme meget bredt ud med oplysningsmateriale til nordiske turister i samarbejde med Star Tour, MyTravel og Alle Tidens Rejser. Desuden har DR1 lavet en TV-udsendelse om den ulovlige handel med (produkter fra) truede dyr og planter, ligesom der har været en del omtale i pressen.

I Thailand har arbejdet ført til en stor offentlig og politisk opmærksomhed om emnet, og der er gode muligheder for at opnå en bedre forvaltning på området. Bl.a. derfor er projektet forlænget i et år, som skal bruges til at nå disse resultater - ikke mindst set i lyset af Thailands forberedelser til værtskabet for CITES-konventionens møde i 2004. Arbejdet er finansieret af Danida.

Kampagnen for menneskeaber i Afrika (Operation Oskar) har givet os mulighed for at videreføre vores støtte til det vellykkede arbejde for at bevare bjerggorillaen i Uganda, Rwanda og Det demokratiske Congo, ligesom vi har støttet bevarelsen af lavlandsgorillaer i centralafrikanske lande som Gabon og Cameroun.

Kampagnen for bevarelsen af tigreren (SOS Tiger) har gjort, at vi har kunnet afsætte midler til at støtte WWF International's nystartede tiger-program. Kampagnen for bevarelsen af den asiatiske elefant (Projekt Elefant) har bidraget til gennemførelsen af WWF's samlede handlingsplan til bevarelse af elefanten i hele dens udbredelsesområde. Kampagnerne for beskyttelse af ulv (Aktion Ulv) og bjørn (Operation Ursus) har givet os mulighed for at finansiere vigtige aktiviteter for at beskytte ulve i Polen og bjørne i Karpaterne.

TVÆRGÅENDE EMNER

Ud over de globalt prioriterede temaer arbejder vi med en række tværgående emner, hvor WWF Danmark har særlige forudsætninger for at bidrage til WWF's globale mål:

WWF Danmark spillede en fremtrædende rolle på FN-topmødet om bæredygtig udvikling i Johannesburg. Vi var i tæt dialog med den danske regering om dens forberedelse til topmødet, hvilket var ekstra vigtigt på grund af Danmarks rolle som formandsland for EU på dette tidspunkt. Vi gennemførte i samarbejde med Mellemfolkeligt Samvirke og ulandsorganisationen Ibis et stort projekt, som gav miljø- og udviklingsorganisationer i en række ulande mulighed for at samles om deres egen forberedelse af topmødet. Projektet vakte stor opmærksomhed i FN og ved topmødet i Johannesburg. Det er finansieret af Danida med supplerende støtte fra de svenske og norske bistandsorganisationer samt fra EU.

Vi har været meget aktive i diskussionen om fortsættelse af den særlige danske miljøbistand til en række ulande og lande i Central- og Østeuropa. Det er lykkedes at sikre videreførelsen af miljøbistanden til ulandene med relativt begrænsede nedskæringer, mens miljøbistanden til Central- og Østeuropa desværre blev beskåret betydeligt.

Erhvervsnetværket Nordic Partnership, som arbejder med at støtte nordiske virksomheder i at nå en bæredygtig virksomhedsdrift, spillede en god rolle ved topmødet i Johannesburg, hvor der var stor interesse for Nordic Partnership's erfaringer og ideer. Efter topmødet er Nordic Partnership videreført i en næste fase, hvor ideerne bl.a. skal udmøntes i en række konkrete projekter. Arbejdet gennemføres med sekretariat hos WWF Danmark.

Vi har igen i år kunnet uddele Biodiversitetslegatet i Danmark og i Kina. Det danske biodiversitetslegat finansieres af Novo Nordisk og uddeles til udvalgte projekter, foreslået af unge forskere. Det kinesiske legat uddeles til projekter, der skal sikre bevarelsen af en række af Kinas mindre kendte truede arter af dyr og planter. Legatet har vakt stor entusiasme i Kina og finansieres af Novozymes.

DANMARKS NATUR

Vi har deltaget aktivt i diskussionen om etablering af nationalparker i Danmark, både på det nationale niveau og lokalt, hvor vi har lagt særlig vægt på arbejdet i Lille Vildmose i Nordjylland. Med støtte fra EU og fra Aase og Einar Danielsens Fond har vi sikret gennemførelsen af et socio-økonomisk studie i Lille Vildmose, som har gjort det klart, at en fredning af mosen kan

have en markant positiv effekt på lokale jobmuligheder m.m. I foråret 2003 fik vildmosen besøg af WWF's internationale præsident, Chief Emeka Anyaoku, hvilket igen skabte stor lokal opmærksomhed om mosens værdier og betydningen af fredning. Lille Vildmose er af miljøministeren udpeget som et af de fire første pilotområder med henblik på arbejde frem mod en nationalpark, og WWF er blevet inviteret til at deltage i det lokale Vildmose-råd, der skal stå for dette initiativ.

Sideløbende hermed har vi deltaget aktivt i diskussionen om, hvordan det sikres, at initiativet med nationalparker i Danmark kommer til at medvirke til at sikre den vildsomme uberørte natur.

Vi har intensiveret indsatsen i Grønland, hvor vi har kommunikeret med myndighederne og offentligheden om de voksende problemer med overudnyttelse af de levende ressourcer i Grønland. Samtidig har vi fortsat støttet til den unge, grønlandske miljøorganisation, Uppik, som vi bl.a. har hjulpet til at kunne hverve medlemmer i Grønland og gennemføre kampagner.

FUNDRAISING

I årets løb har vi iværksat to større nye aktiviteter for at øge antallet af WWF-medlemmer: en kampagne på internettet hhv. hvervning gennem direkte dialog/face-to-face "på gaden". Resultaterne er for begge aktiviteter vedkommende positive.

Det første år af den tre-årige aftale med BG Bank har primært drejet sig om at kommunikere partnerskabet internt blandt bankens ansatte og synliggøre det nye WWF/BG MasterCard.

I lighed med sidste år udskrev vi i samarbejde med Canon Danmark og Jyllands-Posten i juni en fotokonkurrence – denne gang med temaet "Mennesket og naturen".

Vi har indgået en aftale med firmaet GreenContainer, som indsamler/opkøber brugte tonerpatroner m.m. fra virksomheder landet over, med videresalg til genopfyldning for øje (alternativt miljøforsvarlig bortskaffelse).

HKH Prinsen var i juni vært ved en reception på Fredensborg Slot for at takke de virksomheder, der har købt firmapakken Isbjørnen, Havørnen eller Egernet, større private donorer samt andre, som har ydet et særligt bidrag til WWF's arbejde.

Også i år har vi haft en tilgang af arvemidler, og indtægterne herfra udgør en stigende andel af vores samlede indtægter fra den private sektor.

Med det formål at hjælpe WWF Rusland med at etablere et nationalt fundament for fundraising og marketing har vi gennemført en workshop for medarbejderne på Moskva-kontoret. Dette har bl.a. også ført til drøftelser om mulige fælles tiltag.

I perioden 1. juli 2002 til 30. juni 2003 har følgende virksomheder støttet naturen ved at købe WWFs firmapakke "Isbjørnen" eller "Havørnen":

ISBJØRNEN: Canon Danmark, A/S Dansk Shell, DELL Computer A/S, Nybo Jensen Konfektion A/S, Røslers Distribution ApS, Stillads Kompagniet A/S, ZyXEL Communications A/S, Øernes Ejendoms kapital A/S.

HAVØRNEN: Akzo Nobel Deco A/S, Almen Bolig-Administration a.m.b.a., Check Point Travel & Tours, Dansk Industri Syndikat A/S, Danwo A/S, Ditas a.m.b.a., DONG A/S, Ecolab A/S, Energi E2 A/S, Gamba Food A/S, Genpack A/S, Glunz & Jensen A/S, GRUNDFOS MANAGEMENT A/S, Imexpo Trading A/S, Jord & Fjernvarmeentreprenørerne Sjælland A/S, Lalandia Management A/S, Maersk Sealand, Novo Nordisk A/S, OA Sikringer, Procom A/S, Regner Grasten Film og TV ApS, Rosti A/S, Saxo Bank A/S, Schroder Investment Management Scandinavia A/S, Schulstad Brød A/S, Skandinavisk Dæk Import A/S, Strøm & Pedersen Vejle A/S, T.J. Transmission A/S, Toft & Fischer A/S, Tropica Aquarium Plants A/S, Zimmer Scandinavia A/S.

WWF Verdensnaturfondens har med stor taknemmelighed modtaget støtte fra en række fonde i årets løb. De fonde, der har givet mere end 5.000 kr., er: N.O. Andersens Legat kr. 10.000, Etatsråd Georg Bestle & Hustrus Mindelegat kr. 34.000, Inge & Skjold Burnes Fond kr. 95.000, O. P. Christensen & hustrus fond kr. 11.400, Steen Daugaards Fond kr. 300.000, Danske Banks Fond kr. 10.000, Aase og Einar Danielsens Fond kr. 100.000, FLS Industries Gavefond kr. 20.000, Torben & Alice Frimodts Fond kr. 25.000, J.C. Hempels Fond kr. 20.000, JL-Fondet kr. 240.000, Lund/Bugge Fonden kr. 10.000, Lemvig-Müllers Fond kr. 10.000, Aase & Jørgen Münters Fond kr. 10.000, Nordea Danmark Fonden kr. 10.000, Det Obelske Familiefond kr. 25.000, Martin Pedersens Mindelegat kr. 28.000, Ernst B. Sund og hustru Gerda Sunds Familiefond kr. 56.100, Jytte og Knud Vagn Thoustrup Nielsens almenlystige fond kr. 25.000, Knud & Rigmor Wiedemanns Fond kr. 50.000, 15. juni Fonden kr. 15.000.

En særlig tak til de private donorer, som har støttet WWF Verdensnaturfondens arbejde med et beløb på mindst 5.000 kr. i dette regnskabsår:

Inger Alstrup, Jesper Berning, Torben Bondrop, Bitten Clausen, Christian Damsgaard, Svend Erik Jespersen, Lise Jørgensen, Lars Ole Kornum, Inger Larsen, Jes Olesen, Riens og Merel Ritskes, Jes Schjøtler, Lars Stage, Peter Henrik Tesdorpf, Kirsten Vendelboe.

WWF Verdensnaturfondens øverste ledelse pr. 30. juni 2003

PRÆSIDENTEN

Hans Kongelige Højhed Prinsen

BESTYRELSEN

Formand: Adm. direktør Johan Schrøder

Næstformand: Professor, dr.scient. Ole Hamann

MEDELMER

Jan Duckert

Bengt Holst

Lars Ole Kornum

Hans Meltofte

Ida Nicolaisen

Anette Reenberg

Katherine Richardson

Steen Riisgaard

Asger Aamund

REVISOR

Statsaut. revisor Leif Askholm, KPMG

ADVOKATER

Advokat Eskil Trolle, Bech-Bruun Dragsted

Advokat Johan Løje, Sandel, Løje & Wallberg

WWF Verdensnaturfondens takker for vederlagsfrit arbejde for naturens sag.

GENERALSEKRETÆR

Kim Carstensen

Årsberetningen og yderligere information om

WWF Verdensnaturfondens arbejde findes på www.wwf.dk

WWF - ET INTERNATIONALT NETVÆRK

WWF – World Wide Fund for Nature – blev oprettet i 1961 og er en privat og uafhængig natur- og miljøorganisation. WWF er repræsenteret over hele kloden, og WWF Verdensnaturfondens er den danske afdeling. Formålet med WWFs arbejde er at bevare naturens mangfoldighed, at sikre at udnyttelsen af naturens ressourcer sker på en bæredygtig måde og at bekæmpe forurening og unødigt forbrug af ressourcer og energi.

INDTÆGTERNE I PERIODEN 2002-2003 BLEV 24,5 MILLIONER KR.

INDTÆGTER	mill. kr.
WWF-venner	5,1
WWF-støttekreds	0,3
PandaKlubben	0,6
Fonde og virksomheder	1,8
Bistandsmidler	10,6
Salgs- og licensindtægter	5,0
Renteindtægter	1,1

INDTÆGTERNE BLEV ANVENDT TIL:

